

Агуулга

1. Төслийн ТАНИЛЦУУЛГА	2
1.1. ТАЛБАЙН БАЙРШИЛ	2
1.2. 2024 онд хийж гүйцэтгэх хайгуулын ажлын төлөвлөгөө	4
1.2.1 2D ХЭМЖЭЭСТ ЧИЧИРХИЙЛЛИЙН СУДАЛГАА	4
1.2.2 СОРОНЗОН ХАЙГУУЛ	5
1.2.1. НҮҮРСНИЙ ШИНЖИЛГЭЭ	7
1.2.2. НҮҮРС ХУРИМТЛАЛЫН ОРЧИН ГАРАЛ ҮҮСЛИЙН СУДАЛГАА	8
1.2.3. НҮҮРСЖИЛТИЙН ЗЭРЭГ, ХУВИРАЛ БОЛОН АНГИЛАЛ ТОДОРХОЙЛОХ	8
1.2.4. НҮҮРС ХУРИМТЛАЛЫН ОРЧИН ГАРАЛ ҮҮСЛИЙН СУДАЛГАА	8
1.2.5. ХИЙ АГУУЛАГЧ РЕЗЕРВУАРЫН ГЕОМЕТРИЙН БОЛОН ФИЗИК ШИНЖ ЧАНАР ТОДОРХОЙЛОХ	8
1.2.6. ТУНАМАЛ САВ ГАЗРЫН ХУРДАС ХУРИМТЛАЛЫН НАС ТОГТООХ ТАЙЛАЛ ХИЙХ (ПАЛЕОНОЛОГИЙН СУДАЛГАА)	8
1.2.7. ХИЙ АГУУЛАГЧ РЕЗЕРВУАРЫН ГЕОМЕТРИЙН БОЛОН ФИЗИК ШИНЖ ЧАНАР ТОДОРХОЙЛОХ	8
1.2.8. ТУНГАМАЛ САВ ГАЗРЫН ХУРДАС ХУРИМТЛАЛЫН НАС ТОГТООХ ТАЙЛАЛ ХИЙХ (ПАЛЕОГОЛОГИЙН СУДАЛГАА)	8
2. Төсөл хэрэгжиж буй нутгийн байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга	9
3. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт	12
4. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ	13
1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	14
2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	18
3. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	20
4. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	20
5. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	20
6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	21
7. Химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	23
8. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний	25
9. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	27
10. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	28
11. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	30
12. Тухайн жилийн менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах нийт зардал	31

1. ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

“Тахь Ресурс” ХХК нь НДМХ Богд-IV блокын талбайн хэмжээнд Монгол Улсын Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг болох Ашигт малтмал, Газрын тосны Газар болон “Тахь Ресурс” ХХК-ийн хооронд 2020 оны 03 дугаар сарын 05-ны өдөр НДМХ хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагаа гүйцэтгэхээр “Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ” байгуулсан. 2021 оны 6 сарын 18-ны өдөр Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн холбогдолтой яамнаас хайгуулын тусгай зөвшөөрлөө аван хайгуулын ажлыг эхлүүлэхээр төлөвлөн ажиллаж байна.

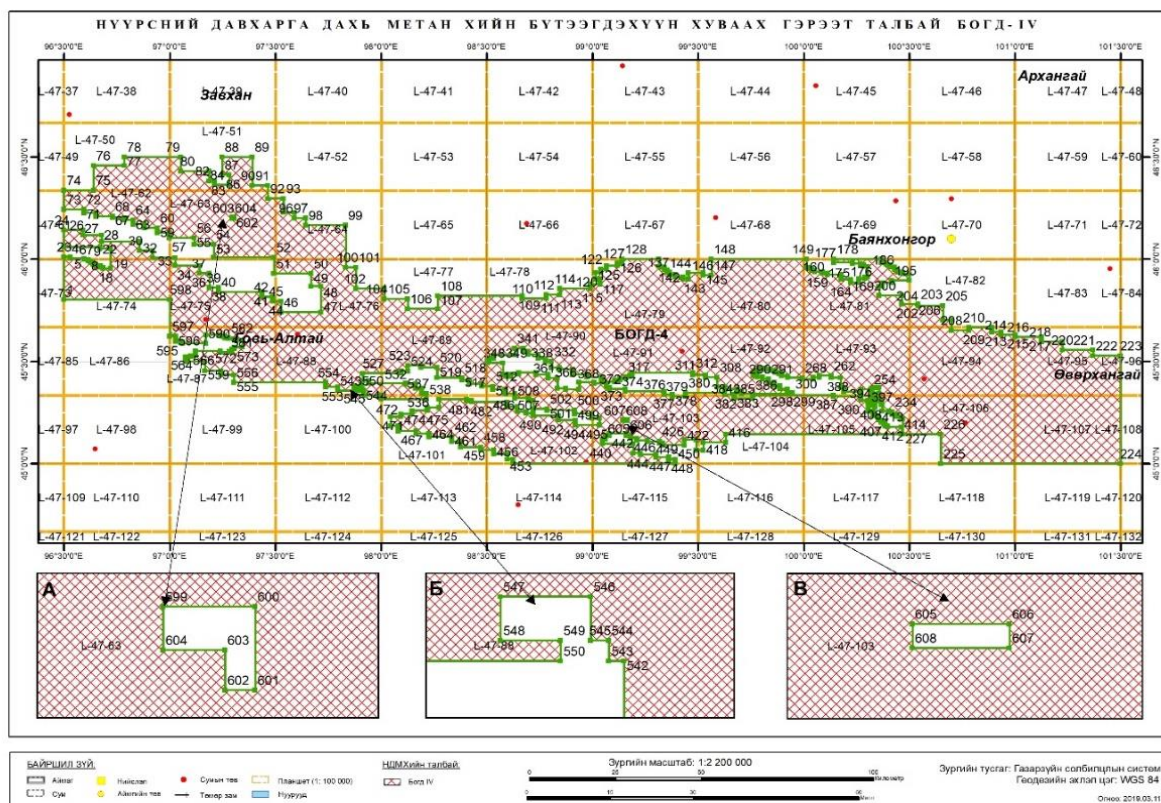
Төслийн зорилго: “Тахь Ресурс” ХХК нь шинэ эрчим хүчний эх үүсвэр НДМХ хайгуул судалгааны ажлыг шат дараалалтай явуулж, эдийн засгийн хувьд ач хэтийн төлөв бүхий метан хийн нөөцийг олж илрүүлэх зорилготой.

Хэтийн төлөв: Монгол улс нь байгалийн хийн нөөц илрэх бүрэн бололцоотой газар нутаг бөгөөд метан хийн хэтийн төлөв бүхий нөөц баялгийг олж илрүүлснээр өнөөдөр нийгэмд тулгамдаж буй олон чухал асуудлуудыг шийдвэрлэх гарц нь болно гэж үзэж байна. Үүнд:

- Эрчим хүчний аюулгүй болон хараат бус байдал
- Хямд үнэтэй шатахуун
- Хотуудын агаарын бохирдол болон үүнтэй холбоотой эрүүл мэндийн асуудлууд
- Шинэ ажлын байр болон эрүүл аюулгүй амьдрах орчин
- Эдийн засгийн тогтвортой байдал

1.1. ТАЛБАЙН БАЙРШИЛ

Богд IV блок нь нийт 29062.3882 км² талбайг эзлэх ба нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагаа гүйцэтгэхээр " Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ" байгуулсан талбайн булангийн цэгүүдийг зураг-1 -т үзүүлэв.

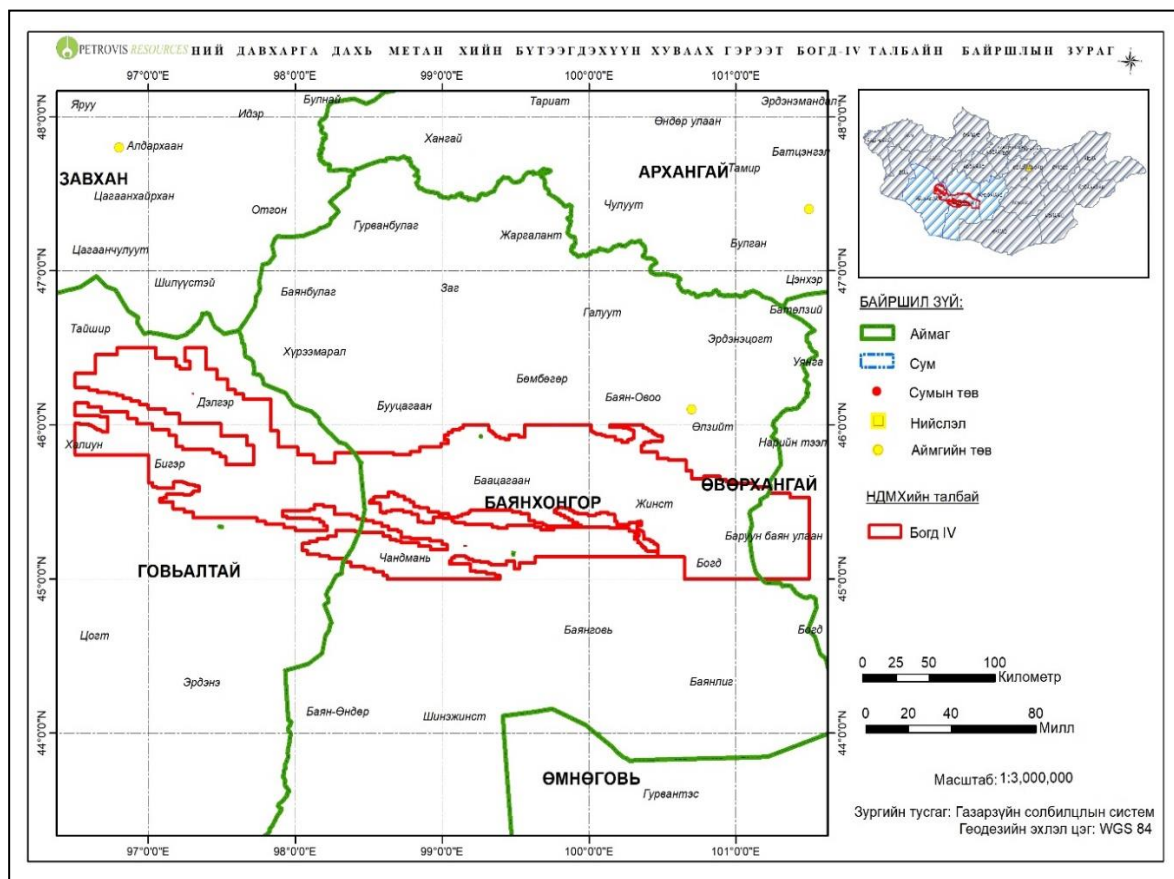

Зураг 1 Богд IV Хайгуулын талбайн булангийн цэгүүдийг харуулсан зураг

Хүснэгт 1 Богд IV блокийн талбайд хамарах аймаг, сумд

Д/д	Хот, аймаг	Талбайн хэмжээ(га)	Сум, дүүрэг	Талбайн хэмжээ(га)
1	Баянхонгор	1705120.13	Баацагаан	666011.24
2			Баян-Овоо	40030.83
3			Баянцагаан	337808.91
4			Богд	225447.33
5			Бөмбөгөр	9739.45
6			Бууцагаан	16479.15
7			Жинст	401597.78
8			Өлзийт	8005.4
9	Говь-Алтай	1024637.96	Бигэр	214178.54
10			Дэлгэр	356249.52
11			Есөнбулаг	40817.83
12			Тайшир	30125.14
13			Халиун	42867.25
14			Чандмань	340380.3
15			Эрдэнэ	19.39
16	Өвөрхангай	176480.73	Баруунбаян	175573.62

Номенклатур: L-47-114, L-47-115, L-47-95, L-47-62, L-47-87, L-47-63, L-47-51, L-47-76, L-47-51, L-47-74, L-47-88, L-47-64, L-47-50, L-47-75, L-47-100, L-47-77, L-47-88, L-47-89, L-47-90, L-47-79, L-47-67, L-47-92, L-47-120, L-47-96, L-47-78, L-47-102, L-47-103, L-47-104, L-47-105, L-47-106, L-47-107, L-47-68, L-47-93, L-47-118, L-47-94, L-47-82, L-47-91, L-47-69, L-47-119, L-

Зураг 2 Богд-IV НДМХийн хайгуулын гэрээт талбайн байршлын зураг

1.2. 2024 ОНД ХИЙЖ ГҮЙЦЭТГЭХ ХАЙГУУЛЫН АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Тахь ресурс” ХХК нь БХГ-Т Богд-IV хайгуулын талбайд изотермийн шинжилгээ, 2D хэмжээст чичирхийллийн судалгаа, соронзон хайгуулын ажил, шинээр ялгасан нарийвчилсан хайгуулын талбайд хэтийн төлөв тодорхойлох зэрэг геологийн хайгуулын ажлуудыг гүйцэтгэхээр төлөвлөсөн.

1.2.1 2D ХЭМЖЭЭСТ ЧИЧИРХИЙЛЛИЙН СУДАЛГАА

Богд-IV талбайн нарийвчилсан хайгуулын Чандманий талбайд өмнө хийгдсэн хэмжээст судалгааны ажлын үр дүнд үндэслэн торлолыг нягтруулах, потенциал өндөр бүхий ойлтын гадаргыг үргэлжлүүлэх зэрэг ажлуудыг хийнэ.

Хээрийн ажлын хэмжилтийн үр дүнг талбай дээр хянах, хээрийн хэмжилт ажлын даалгавар төлөвлсөний дагуу явж байгаа эсэхэд хяналт тавих зорилгоор 2 хэмжээст чичирхийллийн судалгааны чанарын хяналтын ажил хийж гүйцэтгэнэ.

Нарийвчилсан хайгуулын Чандмань талбайн хэмжээнд 5 шугамаар нийт 50 тууш.км ажлыг чичирхийллийн судалгааны ойсон долгионы аргаар 1000 метр хүртэлх гүнд хийхээр төлөвлөсөн. Нүүрс агуулагч Дунд Пермийн Буднаахудаг (P₂bd) формацийн нүүрс огтолсон цооногтой давхцуулан структурын дагуу чиглэлд нэг шугамыг, структурын хөндлөн огтлох 4 шугамыг түүнээс 1 цооногийн хайгуулын өрмийн байршилтай давхцуулж торлолыг ойртуулан паралель шугамуудыг урьдчилсан байдлаар төлөвлөсөн болно.

Хүснэгт 2 Богд IV Нарийвчилсан хайгуулын Чандмань талбайд төлөвлөсөн шугамын байршил

Шугамын дугаар	Шугамын урт.км	Эхлэл		Төгсгөл	
		Уртраг	Өргөрөг	Уртраг	Өргөрөг
1	21	97° 57' 12.442"" E	45° 22' 19.147"" N	98° 12' 54.231"" E	45° 19' 50.615"" N
2	6.8	97° 58' 21.901"" E	45° 19' 45.052"" N	98° 0' 21.396"" E	45° 23' 8.043"" N
3	8.1	98° 1' 5.047"" E	45° 19' 8.944"" N	98° 3' 10.067"" E	45° 23' 17.101"" N
4	7.2	98° 4' 31.637"" E	45° 19' 30.309"" N	98° 6' 22.905"" E	45° 23' 11.206"" N
5	7	98° 7' 53.035"" E	45° 19' 8.683"" N	98° 9' 21.935"" E	45° 22' 46.671"" N

2D чичирхийллийн судалгаатай холбоотойгоор ажилчдын кемп байрлах газрын зөвшөөрөл, ус ашиглалтын дүгнэлт, ус ашиглах гэрээ хийх, хог хаягдалын гэрээ зэргийг орон нутагтай байгуулж байгаль орчинд учирч болох нөлөөллийг, сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөөгөөр бууруулан ажиллана. Сөрөг нөлөөллийн бууруулах төлөвлөгөөг (Хүснэгт 4-11-т) дэлгэрэнгүй харуулав.

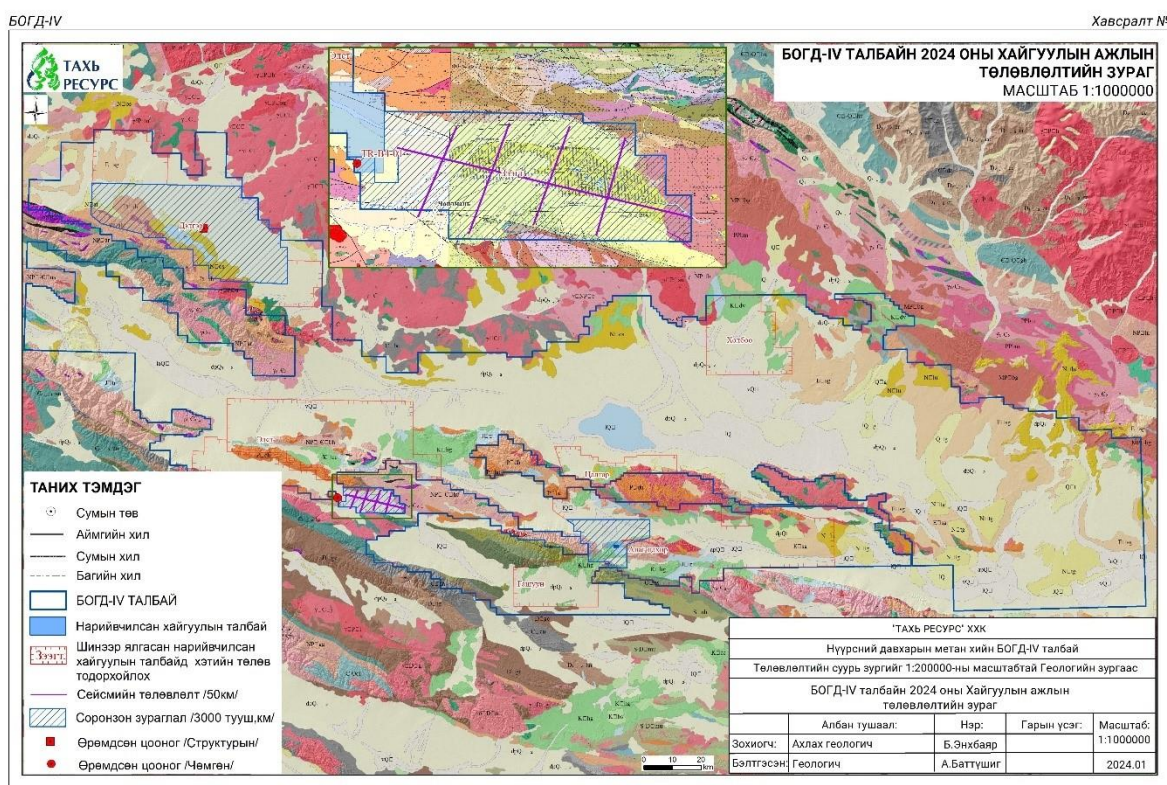
1.2.2 СОРОНЗОН ХАЙГУУЛ

Соронзон хайгуул нь чулуулаг бүрхүүлийн геологийн тогтоц, эрдэс чулуулаг ба хүдрийг биетийн соронзон шинжээс хамаарч, дэлхийн соронзон орон хэрхэн өөрчлөгдөхийг судлах зорилготой хайгуулын геофизикийн нэг арга юм. Соронзон хайгуулын шугам (Line) хооронд 250-300м, багажыг 0.2 секундын горимд тааруулан хэмжилтийг хийнэ. Хяналтын хэмжилт нь үндсэн хэмжилтийн 5% байна. Соронзон зураглал хийх үед тухайн талбайн, тухайн өдрийн соронзон орны өөрчлөлт буюу соронзон орны хувьслыг (base station) давхар хэмжилт хийгдэнэ. Судалгааны үр дүнд физик өгөгдөхүүнийг /нано тесла/ нэгжээр илэрхийлэн ижил шугам хэлбэрээр үзүүлнэ. Соронзон хайгуулын ажлыг Алаг цахир, Чандмань Дэлгэрийн нарийвчилсан хайгуулын талбайд 1500км² талбайд 3000 т.км ажил гүйцэтгэнэ.

Хүснэгт 3 Соронзон хайгуулын ажлын параметрийн сонголт

Ажлын төрөл	Ажлын хэмжээ	Хэмжих нэгж	Параметрийн сонголт
Соронзон хайгуул	3000	Т.км	GSM 19W (GEM SYSTEMS) overhauser магнитометр, үүнтэй дүйцэхүйц эсвэл үүнээс илүү хүчин чадал бүхий багаж тоног төхөөрөмжүүдтэй байх, GSM 19W магнитометрийн үзүүлэлт: • Мэдрэх чадвар - 0.05 нТ @ 1 Г ц • Нарийвчлал +/-0.01 нТ • Үнэмлэхүй алдаа: +/- 0.2 нТ @ 1 Г ц • Хэмжих хязгаар - 20'000 - аас 120'000 нТ • Ажиллах температур -40С +50С • Шугам хоорондын зай 2000м , • Хэмжих горим 0.2 сек

Зураг 3 Богд-IV талбайн хайгуулын ажлын төлөвлөлтийн зураг

1.2.1. НҮҮРСНИЙ ШИНЖИЛГЭЭ

1.2.1.1. АДСОБРЦИЙН ИЗОТЕРМИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Метан хий нүүрсний дотоод гадаргууд шингэдэг. Энэ шинж чанар нь нүүрсний шингээлтийн хамгийн чухал үзүүлэлт болох бөгөөд талстлаг резервуараас ялгарах гол онцлог шинж чанар юм. Адсорбцийн шинжилгээгээр нүүрсэнд агуулагдаж болох хийн хэмжээг тогтоодог. Энэхүү шинжилгээг гүйцэтгэснээр резервуарын шинж чанарыг ойлгоход ач холбогдолтой. Изотермийн адсорбцийн шинжилгээ гэдэг нь тогтмол температурт тодорхой даралтын дор нүүрсний дээжийн хий агуулах дээд багтаамжийг хэмждэг үзүүлэлт юм. Бас нэг чухал үзүүлэлт нь резервуарын чийг юм. Нүүрсний дээж нь багахан хэмжээнд хатсанаар өндөр хий агуулах боломжтой болж нэмэгддэг. Тиймээс шинэ дээжийг шинжилгээнд хамруулах нь маш чухал юм. Адсорбцийн изотермийн шинжилгээг гүйцэтгэх хэд хэдэн аргачлал байдаг гравиметр болон эзлэхүүний шинжилгээ гэх мэт олон арга байдаг.

Адсорбцийн изотерм

800 м болон түүнээс бага гүнтэй нүүрсэнд 8Мра (1160psia) хүртэлх дээд даралтыг 9 даралтын алхамаар тодорхойлдог. Түүнээс дээш гүнтэй нүүрсэнд даралтыг нэмэгдүүлэн тооцно. Шинжилгээг аль болохоор давхраасын температуртай ойролцоо байлах шаардлагатай.

1. Шинжилгээ гүйцэтгэх савыг жинэлэх
2. Тогтвортой чийглэг бүхийн нүүрсийг хийж, дахин жинэлэх
3. Савыг гаргаж дахин жинлэх
4. Гелийг саванд ойролцоогоор 2, 4, 4 болон 8 Мра нэвчүүлэх, Энэ үзүүлэлт савны хоосон зайг тооцох, нүүрсний гели бүхий нягтыг тооцоход тус тус ашиглана.
5. Савыг гаргах
6. Тогтсон метан хийг савруу нэвчүүлэх ба даралтыг 1Кра тутамд бүртгэж дор хаяж 1 цагийн турш даралт өөрчлөлөгдөхгүй болтол бүртгэх
7. Адсорбц нь тодорхойлогдсон
8. 6 ба 7-р алхмуудыг даралтын алхам бүрт давтан гүйцэтгэх.

Дээж бэлтгэл: Адсорбцийн изотермийн шинжилгээг гүйцэтгэхдээ дээжийг -6мм буталж, 200 гр дээжийг бэлтгэнэ.

1.2.1.2. ИЗОТОПИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Изотермийн шинжилгээ нь нүүрс болон нүүрсний гарал үүслийг тодорхойлдог геохимийн шинжилгээний арга юм. Изотопууд ижил протоны тоотой боловч ялгаатай нейтроны тоотой элементүүд юм. Ялгаатай изотопын харьцаа нь материалын гарал үүсэл болоод түүхийн талаар мэдээллийг өгдөг. Нүүрсний давхаргаас дээжилсэн хийн дэхь нүүрсстөрөгч болон устөрөгчийн изотопын найрлагыг шинжилснээр гарал үүслийг нь тогтоох боломжтой. Изотопын ул мөр нь метан үүсэхэд хүргэсэн процессийн талаар мэдээллээр хангаж биогений болон термогений гарал үүслүүдийг ялгахад тусалдаг. Биогений болон термогений гаралт метануудын ялгаанд туйлын үнэн биш бөгөөд заримдаа давхцал үүсэх

магадлалтай. Изотопын шинжилгээг бусад геологи болон геохимийн шинжилгээтэй хавсарган хийх шаардлагатай.

1.2.2. НҮҮРС ХУРИМТЛАЛЫН ОРЧИН ГАРАЛ ҮҮСЛИЙН СУДАЛГАА

Нүүрсний давхаргын метан хийн гарал үүсэл нь үйлдвэрлэлд ихээхэн ач холбогдолтой. Нүүрсний давхраасын геологийн болон хуримтлалын талуудыг судалснаар резервуарын шинж чанарыг тодорхойлох болон хийн гарцыг нэмэгдүүлэхэд боломжийг нээдэг. Нүүрсний давхраасын гарал үүсэл нь давхраасын физик болон химийн шинж чанарт нөлөөлдөг. Хуримтлалын ялгаатай орчин нь нүүрсний нүх сүвшилт, нэвчилт болон хийн агуулгад нөлөөлөнө. Эдгээр шинж чанар нь үр ашигтай ашиглалтын стратеги боловсруулахад чухал ач холбогдолтой.

1.2.3. НҮҮРСЖИЛТИЙН ЗЭРЭГ, ХУВИРАЛ БОЛОН АНГИЛАЛ ТОДОРХОЙЛОХ

1.2.4. НҮҮРС ХУРИМТЛАЛЫН ОРЧИН ГАРАЛ ҮҮСЛИЙН СУДАЛГАА

1.2.5. ХИЙ АГУУЛАГЧ РЕЗЕРВАРЫН ГЕОМЕТРИЙН БОЛОН ФИЗИК ШИНЖ ЧАНАР ТОДОРХОЙЛОХ

Нүүрсний давхраасын нүүрсжилтийн зэрэг, нүүрсний ангилал нь хийн төрөл болон хэмжээнд нөлөөлнө. Нүүрсний хувирал гүнзгийрэх тусам химийн өөрчлөлтийн нөлөөнд орж метаны гарц нэмэгддэг. Нүүрсжилтийн хувирал нь боломжит хийн гарцыг тодорхойлох болон үйлдвэрлэлийн технологийг оновчлоход хэрэгтэй.

1.2.6. ТУНАМАЛ САВ ГАЗРЫН ХУРДАС ХУРИМТЛАЛЫН НАС ТОГТООХ ТАЙЛАЛ ХИЙХ (ПАЛЕОНОЛОГИЙН СУДАЛГАА)

1.2.7. ХИЙ АГУУЛАГЧ РЕЗЕРВАРЫН ГЕОМЕТРИЙН БОЛОН ФИЗИК ШИНЖ ЧАНАР ТОДОРХОЙЛОХ

1.2.8. ТУНГАМАЛ САВ ГАЗРЫН ХУРДАС ХУРИМТЛАЛЫН НАС ТОГТООХ ТАЙЛАЛ ХИЙХ (ПАЛЕОГОЛОГИЙН СУДАЛГАА)

2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ- ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Монгол Улсын баруун хэсэгт орших НДМХ Богд-IV блокын талбай нь Говь-Алтай аймгийн 7 сум (Эрдэнэ, Дэлгэр, Бигэр, Халиун, Есөнбулаг, Тайшир, Чандмань), Өвөрхангай аймгийн 2 сум (Баруунбаян-Улаан, Нарийнтээл), Баянхонгор аймгийн 8 сум (Баацагаан, Богд, Баянцагаан, Жинст, Өлзийт, Баян-Овоо, Бөмбөгөр, Бууцагаан), нийт 17 сумын нутаг дэвсгэр, 29,046.4 км² талбайг хамарч байна.

Физик газарзүйн мужлалт¹: НДМХ Богд-IV талбай нь Монгол орны физик газарзүйн мужлалын хувьд Говийн их мужийн Хотгорын бүсшилтэй нутгийн Монгол өрнөд мужид, баруун хойд хэсгийн өндөрлөг уулстай хэсэгхэн газар нь Монгол Алтай мужид, баруунаас зүүн тийш суналттай уулс нь Говь-Алтайн мужид тус тус хамаарч байна. Нарийвчилсан хайгуул хийх 3-н талбайн хувьд:

- **Дэлгэр талбай:** Талбайн баруун урд тал нь Алтайн уулархаг их мужийн дэд муж болох Говь-Алтайн муж, Говь-Алтайн баруун тойрог, Талбайн баруун, хойд, зүүн тал Говийн их мужийн дэд муж болох Алтайн ар говийн муж, Их нууруудын хотгор

- **Чандмань талбай:** Бүхэлдээ Алтайн уулархаг их мужийн дэд муж болох Говь-Алтайн муж, Говь-Алтайн баруун тойрог

- **Хулангийн шанд талбай:** Бүхэлдээ Алтайн уулархаг их мужийн дэд муж болох Говь-Алтайн муж, Говь-Алтайн баруун тойрог

Байгалийн бүс, бүслүүрээр² талбайн баруун хойд, баруун урд тал нь цөлжүү хээр, хээрийн, талбайн баруун, зүүн, хойд тал нь заримдаг цөлийн, урд нь хуурай хээрийн бүсэд хамаарна. Нарийвчилсан хайгуул хийх талбайнуудын хувьд:

- **Дэлгэр:** Талбайн баруун урд тал хээр, хойд болон зүүн тал нь цөлжүү хээрийн бүсэд

- **Чандмань:** Талбайн баруун урд, урд талын бага хэсэг нь хуурай хээр, баруун, зүүн, хойд тал нь бүхэлдээ цөлжүү хээрийн бүсэд

¹ **Физик газарзүйн мужлалт** гэдэг нь газар орныг байгалийн бүхий л нөхцөл буюу геологийн бүтэц, хотгор гүдгэр, уур амьсгал, ус зүй, хөрс, ургамалшил, амьтны аймгийн хам бүрдлийн талаар өөр хоорондоо тодорхой ялгаатай хэсгүүдэд хуваах явдал юм.

² Байгалийн бүс гэдэг нь Дэлхийн бөмбөрцгийн хойд хагаст уур амьсгалыг бүрдүүлэгч нарны цацраг багасаж дулааны хэмжээ буурдаг учир өргөрөг бүрд байгалийн нөхцөл янз бүр болж бүсийн шинж чанартай болохыг хэлнэ. Монгол орон өндөр уулын болон уулын тайгын бүслүүр, ойт хээр, хээр, говь, цөлийн бүс гэсэн 6-н бүс, бүслүүрт хуваагддаг.

- **Хулангийн шанд:** Талбайн баруун урд үзүүр хуурай хээр, урд, зүүн урд үзүүр цөлжүү хээр, баруун, зүүн, хойд тал нь бүхэлдээ заримдаг цөлийн бүсэд

Байгаль нутаг дэвсгэрийн цогцолбор нөхцөлийн мужлалтаар талбайн баруун, зүүн, хойд талын хэсэг нь Алтайн ар говийн цөлөрхөг муж, урд тал нь Говийн Алтайн уулсын муж тус тус хамаарч байна. Нарийвчилсан хайгуул хийх талбайнуудын хувьд:

- **Дэлгэр:** Алтайн ар говийн цөлөрхөг муж
- **Чандмань болон Хулангийн шанд:** Талбай бүхэлдээ Говийн Алтайн уулсын мужид

Монгол орны усны сав газар

- Хүйсийн говь-Цэцэг нуур
- Хяргас нуур-Завхан гол
- Бөөнцагаан нуур-Байдраг
- Орог нуур-Түй
- Таац
- Алтайн өвөр говь

Уур амьсгал: Тус нутагт өндөр уулын, хуурай хээрийн цөлөрхөг говь хээрийн уур амьсгал оршино. Чийглэгдүү хүйтэн тагийн болон дулаан говь цөлийн уур амьсгал, хагас цөл нутаг хийгээд өндөр уулын оройн хэсэгт бүрэлджээ. Өндөр уулын хуурайдуу хүйтэвтэр уур амьсгалтай.

Говь-Алтай аймгийн жилийн хамгийн хүйтэн сар нь аль ч нутгаараа нэгдүгээр сар байх бөгөөд ууландаа -17°C ... -19°C , тал бүрээсээ өндөр уулс нуруугаар хүрээлэгдсэн хөндий, говь, хоолойгоор -20°C ... -23°C хүрдэг байна. Жилийн хамгийн дулаан сар нь аль ч нутагт долдугаар сард байдаг бөгөөд агаарын дундаж температур нь ууландаа 15°C , говь, хоолойгоор 20°C ... 24°C дулаан байдаг. Өвөл зуны дундаж температурын агууриг ууландаа 25°C , говьдоо 47°C , харин үнэмлэхүй их, бага температурын хувьд ууланд 75°C , говьд 90°C хүрч температурын хэлбэлзэл өндөр уулын бүсэд харьцангуй бага, говьд их байдаг байна.

Баянхонгор аймгийн нийт нутаг нь хангай, тал хээр, говь хосолсон нутагтай тул дулаан хүйтний хэлбэлзэл ихтэй сүүлийн жилүүдийн байдлаар нийт нутгаар жилийн дундаж агаарын температур дунджаар 2.0°C дулаарсан хэдий ч улирлаар нь авч үзвэл: Тус аймгийн ихэнх нутгаар өвлийн улиралд 1.4-өөс 2.5 градус, хавар, зуны улиралд 0.2-оос 1.0 градусаар дулаарсан байна, нутгийн өмнөд хэсгээр өвлийн улиралд -0.2-оос -2.0 хүйтэрсэн хэдий ч зуны улиралд 2.0 градусаар дулаарч ажиглагдаж байна.

Гадаргын ус: Төслийн талбай орчим нь голын усны горимын хувьд хаврын шар ус, зуны хур борооны усаар үерлэдэг ба голын тэжээлийн 20% нь газар доорх ус, 25% нь цасны ус, 55% нь хур борооны ус байна. Олон жилийн дундаж урсац буюу гадаргын усны урсцын модуль уулс хоорондох хөндийн шал, нам хотос газарт $0.1-1$ л/с*км², газрын гадаргуугийн

харьцангуй өндөршлийн зөрүү ихтэй газарт 1-2 л/с*км², гол мөрний нийлбэр урсац талбайн хойд, зүүн, баруун талд байх Бигэр нуурын орчмын уулс хоорондох хөндийн шал, нам хотос газруудад 20 л/с*км², Хулангийн шанд талбай орчимд 30-50 л/с*км², газрын өндөршлийн зөрүү ихтэй газарт буюу Чандмань талбай орчимд 50-100 л/с*км², Дэлгэр талбай орчимд 50-300 л/с*км², хур борооны хамгийн их урсац судалгааны талбай хойд, зүүн талаар 10 мм-ээс бага, талбайн баруун хойд, урд талд 10-30 мм, голын сүлжээний нягтшил 0.01-0.05 км/км², шар усны үерийн хамгийн их урсац уулс хоорондох хөндийн шал, нам хотос газруудад 4 мм, газрын өндөршлийн зөрүү ихтэй газарт 20-40 мм, усны гадаргаас уурших ууршилт 5-9 дугаар сард 500-900 мм байна.

Газрын доорх ус: Төслийн талбайн газрын доорх усны нөхөн сэргээгдэх нөөц нь Байдраг, Түй, Таац гол болон зарим уул нуруудын хормой бэл газарт хуримтлагддаг байна. Богд-4 талбайд нөхөн сэргээгдэх нийт нөөц нь 397.1 м³/жил, ашиглалтын баримжаат нөөц 248.93 м³/жил байна.

Хөрсөн бүрхэвч: Монгол орны хөрс - газарзүйн мужлалтын хувьд төслийн талбай нь Говийн их мужийн Хотгорын бүшилтэй нутгийн Монгол өрнөд мужид, баруун хойд хэсгийн өндөрлөг уулстай хэсэгхэн газар нь Монгол Алтай мужид, баруунаас зүүн тийш суналттай уулс нь Говь-Алтайн мужид хамаарна.

Богд-IV блокын талбайн газрын гадарга нь ерөнхийдөө бэсрэг уулс, ухаа гүвээ толгод, өргөн, нарийн хөндий, хужир марз бүхий хотгор хонхороос бүрдэнэ. Эндхийн уулс нурууд нь баруунаас зүүн тийшлэх тутам аажмаар намсдаг онцлогтой.

Хөрс нь элсэрхэг бүтэцтэй бөгөөд ус чийг ховордуу, харин агаарын температур овоо их нөхцөлд бүрэлдэн тогтжээ. Хүрэн хөрс зонхилж ухаа гүвээ болон уултай нутгаар дэлгэр тархана. Говийн нөлөөний улмаар цайвар хүрэн хөрс, говийн бор хөрстэй хослон тархсанаас гадна олон хотгороор хужирлаг хөрс, хужир марц түгээмэл байна. Үүний зэрэгцээгээр хөрсгүй элсэн тарамцаг байдаг.

Ургамлан нөмрөг: Монгол орны ургамал газарзүйн мужлалтаар төслийн талбай нь Евразийн хээрийн их муж буюу Төв азийн дэд их мужийн, Монголын хээрийн болон говийн умард цөлөрхөг хээрийн буюу Монгол Алтайн уулын дэд бага муж, Алтайн өвөр говийн говийн дэд бага мужид тус тус багтана. Алтайн өврөөр говийн ургамалтай. Ууландаа уулын хээр, хойд хэсгээрээ хээрийн ургамал тархжээ.

Сүүлийн 5-н жилийн мэдээнээс үзэхэд судалгааны талбайн ургамалжилт буурах хандлагатай байна. Энэ нь сүүлийн жилүүдэд орох хур тунадасны өөрчлөлт болон дулааралт эрчимтэй явагдаж байгаатай холбоотой.

Амьтны аймаг: Төслийн талбай нь амьтны аймгийн газарзүйн мужлалтаар Монгол-Түвдийн их муж Хээрийн ба ойт хээрийн дэд мужийн Монгол дагуурын тойрог, Говийн дэд мужийн Хойд говь, Говь-Алтайн тойрогт хамаарагдаж байна. /А.Г.Банниковын 1954/. М талбай нь Өвөрхангай аймгийн Гучин-Ус, Баруунбаян-Улаан, Баянхонгор аймгийн Богд, Жинст, Баацагаан, Баянцагаан Говь-Алтай аймгийн Чандмань, Бигэр, Дэлгэр сумын нутаг дэвсгэрийг хамрах бөгөөд Энэ бүс нутагт янгир, аргаль хонь, бор туулай, үлийн цагаан оготно, үнэг, хярс, цагаан үен, мануул, шилүүс зэрэг хөхтөн амьтад, шилийн сар, хээрийн бүргэд, нөмрөг тас, адууч чогчиго, шоорон эвэрт болжмор, монгол болжмор зэрэг шувууд, цоохор хонин гүрвэл, могой гүрвэл, говийн гүрвэл зэрэг мөлхөгч амьтад түгээмэл тохиолдоно.

Богд-IV талбайд 47 зүйлийн хөхтөн амьтан, 159 зүйлийн шувуу, 8 зүйлийн мөлхөгч, хоёр нутагтан, 300 гаруй зүйлийн сээр нуруугүйтэн амьтад бүртгэгджээ.

Нийгэм, эдийн засгийн байдал: Говь-Алтай аймгийн Дэлгэр, Чандмань, Баянхонгор аймгийн Баацагаан, Баянцагаан сумдын нийгэм, эдийн засгийн үзүүлэлтүүдийг статистикийн мэдээлэл болон асуумж судалгааны үр дүнд тулгуурлан хийгдсэн. Асуумж судалгааг блокын талбайд нутагладаг малчдын дунд хийсэн ба нутгийн ард иргэдийн төслийн талаарх бодол санал, хүлээлт, тэдний хэрэгцээ шаардлага болон амьдрал ахуйд гарч буй цаашид гарч болохуйц нөлөөллийг мэдэх зорилгоор явуулсан. Эдгээр төслийн явцад гарсан иргэдийн санал, төслийн үр дүнд үндэслээд төслийн улмаас сумын ард иргэдийн амьжиргаа нийгэм эдийн засагт гарч болохуйц эерэг сөрөг өөрчлөлт, нөлөөллийг тодорхойлж, эерэг нөлөөллийг нэмэгдүүлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах санал зөвлөмжийг оруулсан болно.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Геофизикийн хайгуул болон өрөмдлөгийн ажлын үед автомашин, өрмийн тоног төхөөрөмж зэргийг тээвэрлэх, байршуулахад олон салаа зам үүсэх магадлалтай, үүний улмаас газрын гадарга талхлагдан хөрс, ургамлын бүрхэвчид өөрчлөлт оруулна.

Хайгуулын үед үйл ажиллагааны улмаас мал, амьтны тархац, шилжилт хөдөлгөөн, идэш тэжээлийн байдалд сөрөг нөлөөлөл учирч магадгүй.

Шатахуун, тослох материал, хог хаягдлаас хөрс бохирдсоноос хөрсний үржил шим алдагдах сөрөг нөлөөлөл учирч болзошгүй.

Хүн техникийн хөдөлгөөн, дуу чимээний улмаас ан амьтад үргэж, дайжин хэвийн байдал алдагдаж болкошгүй.

4. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Байгаль орчныг хамгаалах зорилго, зорилт

БОГД-IV талбайд нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын ажил гүйцэтгэх төслийн 2024 оны Байгаль орчныг хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулахдаа “Жэмр” ХХК-ийн боловсруулж батлуулсан БОГД-IV талбайд нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын ажил гүйцэтгэх төслийн Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлангаар тодорхойлогдсон төсөл хэрэгжүүлэгчийн сөрөг нөлөөллийг буурлах арга хэмжээнээс гадна БОМТөлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам, Монгол улсад мөрдөгдөж байгаа байгаль орчны хууль, холбогдох дүрэм журам, стандартуудын шаардлагыг мөрдлөг болгон боловсруулсан бөгөөд энэ төлөвлөгөөнд тусгагдсан үүрэг даалгавруудыг биелүүлэхийг гол зорилго болгосон.

Хамрах хүрээ

Монгол улсын баруун хэсэгт орших Газрын Тосны НДМХ Богд-IV блокын талбай нь Өвөрхангай, Баянхонгор, Говь-Алтай аймгийн 17-н сумдын 29,062.4 км² газар нутгийг хамрах ба 2024 онд дараах нарийвчилсан хайгуулын 3 талбайг өмнөх хайгуул судалгааны үр дүнд үндэслэн геофизикийн судалгааны ажил, лабораторийн шинжилгээнүүд зэрэг ажлуудыг хайгуулын төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу хийхээр төлөвлөсөн.

1. Дэлгэр талбай нь Говь-Алтай аймгийн Дэлгэр сумын нутаг дэвсгэрт байрлах ба нийт 483.7 км² талбайг хамрана.
2. Чандмань талбай нь Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын нутаг дэвсгэрт байрлах нийт 193.2 км² талбайг хамарна.
3. Алаг цахир талбай нь Баянхонгор аймгийн Баацагаан, Баянцагаан, Жинст сумдын нутаг дэвсгэрийг дамнан нийт 2212.3 км² талбайг хамарна.

Дээрх нарийвчилсан ялгасан 3-н талбайд хийгдэх ажлын үед гарах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг тус бүрчилэн төлөвлөсөн. Үүнд:

1. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 4. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Агаар									
1.	Өрөмдлөгийн машин бусад машин техникийн шаталтаас агаар мандалд хүлэмжийн хий ялгарах	Түлшний шаталтын тоног төхөөрөмжийн тохиргоо, үйлчилгээг тогтмол хийж, бүртгэлжүүлж тэмдэглэх /дотоод хяналтаар - Бүх машин техникийг үзлэгт тогтмол оруулах, дизель түлш ашигладаг дотоод шаталт хөдөлгүүрүүд болон машинуудыг ашиглаагүй үед сул асаалттай байлгахгүй байх, шаардлага хангахгүй байгааг нь шинэчлэх	Хайгуулын талбайд ажиллаж байгаа үндсэн болон туслан гүйцэтгэх компани машин техник хэрэгсэл	ширхэг	Тодорхойлох боломжгүй	Талбайд ажиллаж байгаа машин техникт /5-6 машин/	Туслан гүйцэтгэгч болон үндсэн компани ХАБ-ын зардалаас	Ажил эхлэхийн өмнө талбай дээр ажиллаж байгаа машин бүрт 2024-оны 4 сарын 30-аас эхлээд жилд 4-5 удаагийн давтамжтай шалгах	"Агаарын тухай" болон "Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай" хууль; MNS 4585:2016 "Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага" MNS 5885:2008 "Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ. Техникийн ерөнхий шаардлага" MNS ISO 4227:2002 "Хүрээлэн буй орчны агаарын чанарын хяналтын төлөвлөгөө"
	Тээврийн хэрэгсэл, өрмийн хүнд машин механизмын хөдөлгөөнөөс	Геофизикийн судалгааны ажлын үед тоосжилтыг бууруулах зорилгоор, машины хурдны хязгаарыг тогтоож, хөдөлгөөнд хяналт тавих, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах	Кемп зам талбайг	удаа	-	5-6	ХАБ-ын зардалаас	5-н сараас үйл ажиллагаа эхлэхэд 5-6	

	тоосжилт бий болох	Замын тоосжилтыг бууруулах зорилгоор усалгааг хийх (замын арчилгааг тогтсон хувиарын дагуу хийх)	Кемдээс өрмийн цэг хүртэл зайд	Удаа	5	160	800.000	2024 оны 05 сарын 20-оос хойш тоосжилттой үед хамгийн багадаа 5 удаа	MNS 6063:2010 "Агаарын чанар, хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ"
Гадаргын болон газрын доорх ус									
2.	Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөц хомдох, усны чанар алдагдаж болзошгүй	Усны нөөцыг зохистой хэрэглэх зорилгоор Ус ашиглах дүгнэлт гаргуулж, усны гэрээг байгуулж ажиллаж хяналт тавин ажиллах	Нарийвчилсан хайгуул хийх талбайд	Удаа	-	1	Усны дүгнэлтийн дүнгээр төлбөр төлөх гаргуулах	2024 оны 05 сарын 20 нэг удаа	Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөх журам MNS5850:2019, MNS6148:2010
		Ус ашиглалтын худаг уст цэгээс шинжилгээ авж хяналт тавин ажиллах	Ундны болон үйлдвэрлэлд ашиглаж байгаа уст цэгээс	ширхэг	65,500	8	500,000	2024 оны 05 сарын 25 - наас хойш 8 удаа улиралд 1-2	
Хөрс, газрын гадарга									
3.	Хөрсөн бүрхэвч эвдэгдэх, доройтох, нөлөөлөлд өртөх	Аливаа газар хөндөх үйл ажиллагааны өмнө шимт хөрсний овоолго үүсгэж хадгалах	Хайгуулын үйл ажиллагааны байрлаж буй талбайд	м ³	-	120	Геофизикийн судалгааны болон өрөмдлөгийн ажиг хийх тохиолдолд туслан гүйцэтгэх компаний зардалаас	2024 оны 05 сарын 20-ноос ажил эхлэх болгонд 1-2 удаа	Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт MNS 5916:2008
	Өрөмдлөгийн хаягдал шавараар хөрсөн бүрхэвч бохирдох	Өрөмдлөг хийх тохиолдолд гарах шаварнаас дээж авч шинжилгээнд өгөн хяналт тавих	Өрөмдлөг хийсэн тохиолдолд	Ширхэг	62,500	8	500,000	2024 оны 07 сарын 20-оос өрөмдлөг эхлэвэл	MNS 5850: 2019 Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын

								Жилд 1-2 удаа	зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Олон салаа зам гаргаж	Геофизикийн судалгааны үед олон салаа зам гаргаж бэлчээрийг доройтуулахаас сэргийлэх талаар ажилчдын дунд сургалт явуулах, үйл ажиллагаанд хяналт тавих	Үндсэн болон туслан гүйцэтгэгч компаниудын ажилчдад	удаа	-	2	Осол эрсдэл ХАБ-ын төлөвлөгөөний зардалаас	Сургалтыг 2024 оны 05 сарын 20 мөн 09 сарын 20 жилд 2 удаа	Байгаль хамгаалах тухай хууль	
Ажилчдын ахуйн хэрэглээнээс гарсан бохир усыг ил задгай асгах	Ажилчдын кемп орчимд овор багатай зөөврийн ёнкост суурилуулах, зориулалтын машинаар сориулж аймгийн цэвэрлэх байгууламжид нийлүүлэх эсвэл био 00 ашиглах	Ажилчдын кемп орчимд	тн	-	Өрөмдлөг геофизикийн ажил дуусах бүрд 2-3 удаа	Геофизикийн судалгааны болон өрөмдлөгийн ажил хийх тохиолдолд туслан гүйцэтгэх компаний зардалаас (туслан гүйцэтгэгч компани гэрээнд тусгах)	2024 оны 05 сарын 25-наас ажил эхлээд 1-2 удаа ажил дуусах үед	Байгаль хамгаалах тухай хууль MNS5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодисын ЗДХ	
Үйл ажиллагаанд ашиглах тээврийн хэрэгслээс тос, масло асгарах, гоожих	Үйл ажиллагаа явуулах үед тос, масло асгарахаас урьдчилан сэргийлж элс, spill kit ашиглах /бэлэн байдалд байлгах/ зэргээр хөрсийг саармагжуулж, цэвэрлэх , хүнд металлын дээж авч хяналт тавих	Ажилчдын кемп болон өрөмдлөг хийх талбайд байршуулах	ширхэг		4	Геофизикийн судалгааны болон өрөмдлөгийн ажил хийх тохиолдолд туслан гүйцэтгэх компаний зардалаас	2024 оны 05 сарын 25-наас ажил эхлэх үеэс улиралд 1 удаа	MNS 5850:2019	
Хайгуулын болон өрөмдлөгийн ажлын үед	Нарийвчилсан хайгуул судалгаа явуулах талбай орчимд геофизикийн хайгуул болон	Жил бүр хайгуулын ажлын явцаас	ширхэг	35,000	4	БО-хамгаалах зардалаас	2024 оны 05 сарын 25-наас ажил эхлэх үеэс	MNS5546:2005 Бэлчээрийн газрын хөрсний элэгдэл эвдрэл,	

	хөрс, газрын гадарга элэгдэлд орох	өрөмдлөгийн ажил хийх тохиолдолд үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй хөрсний элэгдэл эвдрэл тодорхойлох	хамааран гүйцэтгэх					улиралд 1 удаа	ургамлын талхлагдлыг тогтоох ерөнхий шаардлага
Ургамлан нөмрөг									
4.	Ургамлан нөмрөг, ховор ургамлууд нөлөөлөлд өртөж доройтох, дарагдах устах	Олон салаа зам гаргахгүй байж замын усалгааг хийх	Ажилчдын кемп болон Геофизикийн судалгаа хийх талбай хооронд зорчих замд	м ³ /жил	-	10	Ус ашиглах дүгнэлтээр тооцоолсон зам талбайн тоосжилт бууруулахад ашиглах усны хэмжээ.	2024 оны 05 сарын 25-наас ажил эхлэх үеэс хойш 10 удаа	
		Ургамлын бүрхэц, бүлгэмдэл, зүйл, бэлчээрийн ургамлын гарц, биомассыг тодорхойлох, сөрөг нөлөөллийг бууруулах урьдчилан сэргийлэх зорилгоор тоосжилтонд өртөж байгаа талбайд усалгаа хийх	Геофизикийн судалгаа болон хайгуулын кемп байрласан талбайд	м ³ /жил	-	5	БО-хамгаалах зардалаас	2024 оны 05 сарын 25-наас ажил эхлэх үеэс хойш буух хүртэл 5 удаа	Байгаль хамгаалах тухай хууль, Ургамлын тухай хууль
Амьтаны аймаг									
5.	Амьтны аймаг	Ховор болон нэн ховор амьтад тэдгээрийн нүүдэл, шилжилт хөдөлгөөн, мөн төслийн талбайн гадна болон дотор анхаарал болгоомжтой зорчих талаар жолооч нарт сургалт явуулах	Тахь Ресурс ХХК болон туслан гүйцэтгэгч компанийн ажилчдад	удаа	-	2	Осол эрсдэл ХАБ-ын төлөвлөгөөний зардалаас	Сургалтыг 2024 оны 05 сарын 20 мөн 09 сарын 20 жилд 2 удаа	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль Амьтны тухай хууль
		Амьтдын шилжилт хөдөлгөөний үеэр хурдны хязгаарыг бууруулж, анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах	Геофизикийн судалгаа болон хайгуулын кемп байрласан талбайд	Ширхэг	-	Зам дагуу болон кемп орчимд	Геофизикийн хайгуул болон өрөмдлөгийн ажил гүйцэтгэх	Жилд 1 удаа	

							компани зардалд тусгах		
Нийт				1'800'000					

2. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Нөхөн сэргээлт гэдэг нь “эвдэрсэн газрын аж ахуйн үнэ цэнэ, бүтээмжийг нь сэргээх, хүрээлэн буй орчны нөхцөлийг нийгмийн ашиг сонирхолд нийцүүлэн сайжруулахад чиглэсэн цогц арга хэмжээ” юм. Нөхөн сэргээлт, орчны тохижилтыг ерөнхий төлөвлөгөө болон байгаль хамгаалах төлөвлөгөөний сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөлтөнд заасан хөтөлбөрийн дагуу хэрэгжүүлнэ.

“Тахь Ресурс” ХХК нь нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулын үйл ажиллагааны явцад хөндөгдсөн газрыг нөхөн сэргээж байхаар менежментийн төлөвлөгөөндөө тусган хэрэгжүүлж ирсэн. 2024 онд өрөмдлөг хийх тохиолдолд нөхөн сэргээлттэй холбоотой доор дурьдсан ажлуудыг хийхээр төлөвлөж байна. Төслийн өрөмдлөгийн ажил хийх тохиолдолд техникийн нөлөөгөөр талхлагдсан газрыг сэргээж тэгшилж ургамалжуулах ажил хийх бөгөөд “Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томьёо, тодорхойлолт” MNS 5914:2008, MNS 6200 : 2010 стандартын дагуу гүйцэтгэнэ. Техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийг өрөмдлөг хийсэн цооног орчимд авч хэрэгжүүлнэ.

Хүснэгт 5. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Техникийн нөхөн сэргээлт	Өрөмдлөгийн ажил хийх тохиолдолд өрөмдлөгийн шингэн хадгалах хаягдлын сан болон цооногийн очим эвдэрч талхлагдсан газар дээрх хог хаягдлыг цэвэрлэж шимт хөрсийг дэс дарааллаар нь буцаан хэлбэршүүлж , сайтар нягтаршуулан дүүргэлт хийнэ.	га	1	-	Өрөмдлөг ажил хийгдэх үед туслан гүйцэтгэгч компани нөхөн сэргээлтийн зардалд багтсан.	2024 он 05 сарын 07 сарын 20-ноос	Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал Байгаль орчин. Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 5917 : 2008 <u>Газрын тосны хайгуул, олборлолт, ашиглалтын үйл ажиллагаанаас эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн ерөнхий шаардлага. MNS 6200:2010</u>
		2D чичирхийллийн судалгааны үед газар хөндөгдөх тохиолдолд тэгшилнэ.	м ²	0.025	Геофизикийн судалгаа гүйцэтгэх туслан гүйцэтгэгч компани нөхөн сэргээлтийн зардалд багтсан.	2024 он 05 сарын 25-наас		
2	Биологийн нөхөн сэргээлт	Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд олон наст ургамлын үр цацах / г.м бусад /	га	1	-	БО-ныг хамгаалах зардалаас	2024 он 08 сарын 20-ноос	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль
3	Тэрбум модны хүрээнд	Дэлгэр сумаас хойш 3-4км байрлах ногоон байгууламжийн талбайд	ширхэг	150	2000	5,000,000	2024 оны 05 сарны 5-наас	Монгол Улсын Засгын газрын 2021 оны 11 сарын 17-ны өдрийн 350 дугаар тогтоолын хүрээнд

	Чандмань сумын	ширхэг	100	2000			
Нийт зардал				5,000,000			

3. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуулдын судалгааны үед дүйцүүлэн нөхөн сэргээлт хийх шаардлагагүй.

4. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хайгуул судалгааны үед нүүлгэн шилжүүлэлтийн асуудал үүсэхгүй. Нүүлгэн шилжүүлэх нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжын дагуу нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэн дагаж мөрдөх үүрэг хүлээн ажиллана.

5. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хайгуулын ажлын явцад сонирхолтой үлдвэр илэрсэн тохиолдолд ШУА-ийн Палеонтологи, геологийн хүрээлэнд хандаж, “Соёлын өвийг хамгаалах хууль”-ийн дагуу авран хамгаалах малтлага хийлгэх ажил зохион байгуулж ажиллана.

-

Хүснэгт 6. Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Нөлөөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	

1.	Өрөмдлөгийн цооногийн орчимд соёлын өвд үзүүлэх шуудсөрөг нөлөө байхгүй ч	Хэрэв геофизикийн болон хайгуулын судалгааны үед шинээр соёлын өвийн олдвор олох тохиолдолд авран хамгаалах арга хэмжээ зохион байгуулах	Төслийн үндсэн болон гэрээт компанийн ажилчид	Тухай бүрт / нэг удаа/	Нэгжийн зардал тооцох боломжгүй	БО-ныг хамгаалах зардалаас	2024 онд олдвор олдсон тохиолдолд	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэх ,
2.	болзошгүй нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх шаардлагатай.	Үндсэн болон гэрээт компанийн ажилчдад Соёлын өвийн зааварчилгаа өгөх , сургалт орох		Нийт ажилчид /ширхэг/	Нэгжийн зардал тооцох боломжгүй	БО-ныг хамгаалах зардалаас	Сургалтыг 2024 оны 05 сарын 20 мөн 09 сарын 20 жилд 2 удаа	МУ-ын Соёлын өвийн тухай хуулийн 59 дүгээр зүйл.

6. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Тахь ресурс” ХХК нь геофизикийн болон хайгуулын өрөмдлөгийн ажил хийгдэх тохиолдолд үйл ажиллагаатай холбоотой дүрэм, журам, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хуулийг мөрдлөг болгон ажиллаж эдгээрийг хөндлөнгийн болон дотоод зохион байгуулалт хийх замаар тогтмол хянан ажиллана. Төслийн талбайд ажиллах нийт ажилчид нь аюулгүй ажиллагааны ерөнхий зааварчилгаа болон ажлын байрны аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаан, эрүүл мэндийн эрүүл мэндийн урьдчилсан үзлэгт хамрагдсаны дараа ажлын байранд ажиллах эрхтэй болно.

Хүснэгт 7. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Хээрийн судалгааны үед зэрлэг ан амьтан байгалийн	Хээрийн маршрутын ажилд гарахдаа 2 ба түүнээс дээш хамтран явах, машртуын	Үндсэн болон гэрээт компани сум орон	Тодорхойлох боломжгүй	Тодорхойлох боломжгүй	Тодорхойлох боломжгүй	2024 оны сарын 25-наас	Газрын тос, уламжлалт бус газрын тосны эрэл, хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагаанд мөрдөх ХАБЭА-н дүрэм

	хүчин зүйлийн нөлөөлөлд өртөх	зураглалыг гаргаж батлуулан явах,	нутгаас зөвшөөрөл авах					
2.	Хортой амьтанд хатгуулах, хазуулах	Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэглэлээ бүрэн өмсөх, Ажилчдын кемп, өрөмдлөгийн цооног орчимд амьтан харсан тохиолдолд БО-ны мэргэжилтэнд мэдэгдэх. ХАБЭА-н сургалт орох	Үндсэн болон гэрээт компаний ажилчдад	2удаа сургалт орно	-	ХАБ-н зардалаас	Сургалтыг 2024 оны 05 сарын 20 мөн 09 сарын 20 жилд 2 удаа	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
3.	Гал түймэр	Кемпд гал түймрээс сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх зорилгоор 2 ш галын сарайг байршуулна.	Үндсэн болон гэрээт компаний ажилчдад	2	-	Үндсэн болон гэрээт компаний ХАБ-ын зардалаас	2024 оны 05 сарны 25-наас ажил эхлэхэд байнгын бх	Галын аюулгүй байдлын тухай
		Гал түймэр болон гамшигаас хамгаалах ХАБЭА-н сургалт орох	Нийт ажилчдад	2	-	Үндсэн болон гэрээт компаний ХАБ-ын зардалаас	Сургалтыг 2024 оны 05 сарын 20 мөн 09 сарын 20 жилд 2 удаа	Гамшигаас хамгаалах тухай хууль
4.	Хайгуулын үйл ажиллагааны үед гэнэтийн осол эрсдэл гарж болзошгүй	Үндсэн болон гэрээт компаниудын нийт ажилчдад ХАБЭА-н нэгдсэн сургалтыг ажил эхлэхийн өмнө орж , өдөр тутамын болон урьдчилсан, анхан шатны заваарчилгааг өгөх	Нийт ажилчдад	Тодорхойлох боломжгүй	Тодорхойлох боломжгүй	Үндсэн болон гэрээт компаний ХАБ-ын зардалаас	2024 оны 05 сарын 20-ноос өдөр бүр	ХАБЭА-н тухай хууль , MNS4969 :2000

7. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Өрөмдлөгийн ажил хийгдэх тохиолдолд доорх химийн бодисын менежментийн төлөвлөгөөг авч хэрэгжүүлэх болно. Химийн бодисын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн өрөмдлөгийн ажлыг туслан гүйцэтгэж байгаа компани төлөвлөгөө, төсөвт тусгаж гэрээгээр шийдвэрлэх хяналт тавин ажиллана.

Хүснэгт 8. Химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Химийн бодисын сав баглаа боодлыг ил задгай хаяснаар хөрс бохирдох эрсдэлтэй	Химийн бодисын сав баглаа боодлыг бүрэн бүтэн байдал, анхааруулах, тусгай зориулалтын аргаар устгалд оруулах, гэрээт компаниудад нийлүүлэх	Тээвэрлэлт, агуулах орчимд	1	-	Туслан гүйцэтгэх компанитай байгуулах гэрээнд тусган оруулан хяналт	2024 онд 07 сарын 20-ноос өрөмдлөгийн үед 1 удаа	MNS 5029:2011 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт болон аюултай бодисын шонго, анхааруулах тэмдэг
2.	Химийн бодис хөрсөнд алдагдсанаар газрын гүнд нэвчин үерийн урсцаар дамжин гадаргын болон гүний ус бохирдуулж болзошгүй.	Химийн бодисыг хөрсөнд алдагдуулахгүй байхаар хяналт тавьж ажиллах, алдагдсан тохиолдолд саармагжуулах арга хэмжээг нэн даруй авч хэрэгжүүлэх	Агуулах болон өрөмдлөгийн талбай орчимд	Тодорхойлох боломжгүй	Тодорхойлох боломжгүй	Туслан гүйцэтгэгч компани ХАБ-ын зардалаас	Хадгалалт, ашиглалтын үед	“Усны тухай” хууль
3.	Өрөмдлөгт ашиглагдах шингэн төрлийн химийн бодис хөрсөнд алдагдаж асгарснаас тухайн орчны ургамлан нөмрөгт сэргөөр нөлөөлнө.	Химийн бодисыг тээвэрлэх, хадгалах, хэрэглэх аюулгүй ажиллагааны дүрэм журам, стандартыг сахин биелүүлэх, Химийн бодисыг хэрэгцээнээс илүү	Тээвэрлэлтийн үе	Тодорхойлох боломжгүй	Тодорхойлох боломжгүй	Туслан гүйцэтгэх компанитай байгуулах гэрээнд тусган оруулан	2024 онд 07 сарын 20-ноос	Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам. БОАЖ-

		хэмжээгээр нөөцлөн ил задгай байршуулахгүй байх.				ХАБ-зардалд тусган хяналт тавьж ажиллах,		ын сайд, ЭМ-ийн сайд, ОБЕГ-ын даргын 28/40/29 дүгээр хамтарсан тушаал, 2009
4.	Химийн бодисын сав баглаа боодлыг шувуу, мэрэгч амьтад цоолж гэмтээх зэргээр бодис алдагдах, амьтад хордох эрсдэлтэй	Химийн бодисыг шувуу, мэрэгч амьтад хамгаалж ил задгай байршуулахгүй байх битүүмжилсэн саванд хадгалах	Хайгуулын талбайд	Тодорхойлох боломжгүй	Тодорхойлох боломжгүй	Туслан гүйцэтгэгч компани ХАБ-ын зардалаас	2024 онд 07 сарын 20-ноос өрөмдлөгийн ажил дуусах хүртэл	Амьтны тухай хууль
5.	Санамсар, болгоомжгүй байдлаас үүдэн гал алдснаар химийн бодис дэсэрч дэлбэрэх аюултай	Тэсэрч дэлбэрэх, галын аюултай бодисуудыг нарны гэрлийн шууд тусгалаас хол байрлуулах, хамгаалалтын хатуу дэглэм тогтоох, Хоорондоо нийцэхгүй бодисуудыг хамт хадгалахгүй байх					2024 онд 07 сарын 20-ноос өрөмдлөгийн ажил дуусах хүртэл	“Галын аюулгүй байдлын тухай” хууль “Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай” хууль
6.	Химийн бодистой харьцаж байгаа ажиллагсад мэдлэг, дадлага туршлага хангалтгүй эсвэл анхаарал болгоомжгүйгээс ажлын хариуцлага алдах анхны тусламж үйлчилгээг мэдэхгүйн улмаас эрүүл мэндээр хохирох	Химийн бодистой харьцан ажилладаг ажилчдад тухайн бодис бүрийн физик, химийн шинж чанар, тэдгээртэй ажиллах, хадгалах, тээвэрлэх, устгахад мөрдөх аюулгүй ажиллагааны зохих мэдлэгийг эзэмшүүлэх сургалт, семинар зохион байгуулах	Агуулхад	Тодорхойлох боломжгүй	Тодорхойлох боломжгүй	Туслан гүйцэтгэгч компани ХАБ-ын зардалаас	Сургалтыг 2024 онд 07 сарын 20-ноос 1 удаа	Мэргэжлийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулах
7.	Тээвэрлэлт, хадгалалт, хэрэглээний үед эрсдэл эндэгдэл гарах	Химийн бодистой харьцаж ажиллах ажилчдад зориулалтын хувцас хэрэгсэлээр бүрэн хангах	Өрөмдлөгийн ажлын үед	2	35,000	Туслан гүйцэтгэгч компани ХАБ-ын зардалаас	2024 оны 07 сарын 20-ноос жилд 1 удаа	ХАБЭА-н хувцас хамгаалах хэрэгсэлийн журам

		Осол гарсан тохиолдолд хоргүйжүүлэх, саармагжуулах арга хэмжээг нэн яаралтай авах ажлын зохион байгуулалтыг тодорхойлж холбогдох ажилтнуудаар сургууль, дадлага хийлгүүлэх	Өрөмдлөгийн ажлын явцад	2	Тодорхойлох боломжгүй	Туслан гүйцэтгэгч компани ХАБ-ын зардалаас	Сургалтыг 2024 онд 07 сарын 20-ноос 1 удаа	
--	--	--	-------------------------	---	-----------------------	--	--	--

8. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ

Хүснэгт 9. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний

№	Хог хаягдлын ангилал		Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	
1	Ахуйн хог хаягдал	Хатуу	Ахуйн болон үйлдвэрлэлээс үүсгэгдэж байгаа хог хаягдлыг ил задгай, хараа хяналтгүй хаягдах	Ахуйн хог хаягдлыг төвлөрсөн хог хаягдлын цэг рүү нийлүүлэх талаар сум орон нутагтай хог хаягдлын гэрээ байгуулах, гэрээний дагуу төлбөрийг төлөх	Хайгуул хийх талбайд	төгрөг	100,000	4	400,000	2024 он 05 сарын 20-ноос	MNS 4992:2000 Химийн хорт бодисын ангилал ба аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага, Хог хаягдлын тухай хууль,
		Шин				тн					

			Ажилчдын ахуйн хэрэглээнээс гарах бохир ус, хоол хүнс, тос тосорхог хаягдлаар бохирдох	Ажилчдын кемп орчимд овор багатай зөөврийн ёнкост хуримтлуулах, эсвэл био 00 ашиглан тусгай бодисоор саармагжуулах			Гэрээнд заасны дагуу	Туслан гүйцэтгэгч компани үйл ажиллагааны зардалаас		Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах тээвэрлэх, дахин боловсруулах, усгах болон бүртгэх тайлагнах журам
2	Аюултай хог хаягдал	Шингэн	Өрөмдлөгөөс үүсэх шингэн хаягдал нь давсархаг эсвэл шаварлаг хаягдлууд, тос тосолгооны материал асгарах	Өрөмдлөг хийхэд ашигласан химийн бодис, тос тослогооны материалаар бохирдсон хаягдлыг саармагжуулах, цэвэрлэх зэрэг арга хэмжээг авсны дараагаар нягтлан шалгаж байгаль орчинд хор хөнөөл учруулхааргүй түр хадгалах саванд хадгалж гэрээт компанид хүргүүлж устгуулах	Хайгуул хийх талбайд	кг	Гэрээнд заасны дагуу	Туслан гүйцэтгэгч компани үйл ажиллагааны зардалаас	2024 оны 05 сарын 25-наас ажил эхлэсэнээс 2 удаа	
		Хаутуу	Өрмийн үзүүрийн багаж (өрмийн хошуу, штанг), засвар авахгүйгээр эвдэрсэн техник, сэлбэг, тоног төхөөрөмж	юултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах тээвэрлэх, дахин боловсруулах, усгах болон бүртгэх тайлагнах журмын дагуу	Хайгуул хийх талбайд	кг		Туслан гүйцэтгэгч компани үйл ажиллагааны зардалаас		

			гэрээт компанид хүргүүлэх						
				Нийт					400'000

9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Хүснэгт 10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Хүхэрлэг хий (SO ₂), азотын давхар исэл (NO ₂), Нийт тоосонцорын хэмжилт (TSP)	<ul style="list-style-type: none"> • Геофизикийн хайгуул хийх талбай • Ажилчдын кемп 	Жилд 1 удаа	10	33,000	330,000	Геофизикийн ажил хийх талбайн агаарын чанарт хяналт тавих	Агаарын чанар MNS 4585:2016 Дээжлэхдээ: УСТ 0017-2-5-12-1988, MNS 4048:1988, ISO 9855:1983, MNS 5002:2000
	Физик бохирдол дуу чимээ			1	50,000	50,000		
2.	Худгийн усны түвшин болон булгийн урсац тодорхойлох	Нарийвчилсан хайгуул болон өрөмдлөгийн талбайн ойр байх худаг, булаг	Жилд 1 удаа	1	1,000,000	1,000,000	Геофизикийн ажил хийх талбайн орчмын уст цэгийг тодорхойлох	Ундны ус, Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900:2018
	Усны бүрэн шинжилгээ			12	50,000	600,000		
3.	Агрохимийн үзүүлэлтүүд (ялзмаг, рН, EC2.5 dS/m, P2O5, K2O, CaCO3),	<ul style="list-style-type: none"> • Геофизикийн хайгуул хийх талбай • Хаягдлын сан 	Жилд 1 удаа	10	58,000	1,280	Геофизикийн ажил хийх талбайн хөрсөн	MNS 3298:1991 Хөрс. Шинжилгээний дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлагууд. MNS

	Механик бүрэлдэхүүн (тоос, элс, шавар)	• Ажилчдын кемп					бүрхэвчинд хяналт тавих	5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6341:2012
	Хөрсний хүнд металл (Cr, Cd, Pb, Ni, Co, Cu гэх мэт)	• Геофизикийн хайгуул хийх талбай		10	70,000			
4	Ургамлын бүлгэмдэл, бүрхэц тодорхойлох	• Геофизикийн хайгуул хийх талбай	Жилд 1 удаа	1	198,000	198,000	Геофизикийн ажил хийх талбайн ургамлын бүлгэмдэлд хяналт тавих	MNS 5918: 2008 Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах, Техникийн ерөнхий шаардлага.
	Нийт				3'458'000			

**10. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА
ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Хүснэгт 11. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь	Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2024 он		
	1	2	Сар 3	4	5
1.	Байгаль орчныг хамгаалах, тоног төхөөрөмжийн осол, гал түймэр, усны аюул мэтийн гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, байгаль орчныг хамгаалах осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах талаар иргэд, ажилчдад сургалт, сурталчилгааны ажлыг мэргэжлийн байгууллага хүмүүстэй хамтран зохион байгуулах.	ХАБ-ын зардалаас	5-сарын 20-ноос	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Сумын удирлагууд иргэдэд ажил эхлэхийн өмнө болон ажиллах үед сургалт мэдээллийг өгөх
2.	Геофизикийн болон хайгуулын ажлын үед аймгийн саналыг хэрэгжүүлэх, сум, багийн иргэдээс туслах	БО-ыг хамгаалах	5-сарын 20-ноос	ЗГОНутаг хариуцсан мэргэжилтэ	-

	ажилтан авах, орон нутгийн иргэдтэй хамтран ажиллах	болон орон нутгийн зардалаас			
4.	Тухайн жилийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсруулж, нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад болон аймаг, сум орон нутагт тайлагнаж , дүгнүүлэх	БО-ыг хамгаалах зардалаас	9- 10 сард	Байгаль орчны мэргэжилтэн	--
5.	Тухайн жилийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсруулж, аймгаар хянуулан БОАЖЯамруу илгээх, батлуулах		11.1-ны дотор	Байгаль орчны мэргэжилтэн	
5.	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10.1 дүгээр зүйлд заасны дагуу байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитыг 2 жил тутамд хийлгэх /Байгаль орчны менежментийн системийг хэрэгжүүлэх талаар зөвлөгөө авах/	БО-ныг хамгаалах зардалаас	6-р сард	Байгаль орчны мэргэжилтэн, гүйтгэх гэрээт байгууллага	Мэргэжлийн байгуулагаар хийлгүүлэх

**11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН
БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Хүснэгт 12. Төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

№	БОМТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Аймаг БОАЖГ газар, сумын байгаль орчны газар	Цахимаар болон хэвлэмэл байдлаар танилцуулах	ОХШ хөтөлбөр, тухайн жилийн БОМТөлөвлөгөөний биелэлт	Жилд 1 удаа 8-р ард	БО-ныг хамгаалах зардал	“Тахь ресурс” ХХК-ийн БО хариуцсан мэргэжилтэн	Аймаг, Сумын ЗДТГ
2.	Багийн ИНХ	РРТ болон хэвлэмэл байдлаар	ОХШ хөтөлбөр, тухайн жилийн БОМТөлөвлөгөөний биелэлт	Багийн хурал товлогдох үед			Багийн хурлын танхим
3.	БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ-т албан бичиг	Цахим хэлбэрээр тайлагнах	ОХШ хөтөлбөр, тухайн жилийн БОМТөлөвлөгөөний биелэлт	11-р сарын 1-ны дотор			УБ хот, БОАЖЯ

**12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХЭД ШААРДАГДАХ НИЙТ ЗАРДАЛ**

Хүснэгт 13. 2024 оны Богд- IV талбайн Байгаль орчны Менежментийн төлөвлөгөөний

нийт зардал

БОМТ-ний хүрээнд хийх ажлууд	Нийт зардал /төгрөг/
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	1'880'000
Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	5'000'000
Осол эрсдэл, химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	Туслан гүйцэтгэх компанитай байгуулах гэрээнд тусгана
Хог хаягдлын менежментийг зохион байгуулах	400'000
Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	3'458'000
Удирдлага, зохион байгуулалтын арга хэмжээ	Байгаль орчныг хамгаалах зардалаас
БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч талуудад тайлагнах	Байгаль орчныг хамгаалах зардалаас
Нийт зардал	10'658'000

/